

G. Kipling, *The Triumph of Honour. Burgundian Origins of the Elizabethan Renaissance* (Leiden-Boston-Londen: Leiden University Press, 1977, xiv + 188 blz., ill., f40,-/US \$20,50, ISBN 90 6021 415 3).

This is a slim, elegant volume; nicely printed and well illustrated. It is a book to have on one's own shelves, not just in the library. It is written in an attractive style which makes it excellent reading. The Standard of scholarship is high, the author is meticulous in his references and he has made himself extremely well informed. The only thing lacking, in terms of scholarship, is an alphabetical list of works referred to, commonly though misleadingly called a Bibliography. This would have been useful. The book has a good index.

That the author's principal aim in writing this book is the pursuit of a theme is evident from the title. In seeking to demonstrate that the Elizabethan Renaissance had substantial Burgundian origins, he naturally selects topics for discussion which support his thesis. The book opens with a consideration of Bernard André, Henry VII's French court poet, and other courtly writers of the early Tudor period like John Skelton. It continues with an interesting account of Henry VII's library, built up originally with the help of William Caxton, and looked after, from 1492, by a Royal Librarian. The author shows how the king in many respects, as a bibliophile, emulated Duke Philip the Good of Burgundy. In chapter 3 it is convincingly argued that, alongside known Italian influences on English art in Henry VII's reign and after, such as the King's famous tomb by Torrigiano, there was an important Flemish or Burgundian element; and careful consideration is here given to Flemish artists in the service of Henry VII.

In chapter 4 the author turns from the court to investigate the elaborate triumphal reception which the city of London organised to welcome the Infanta Katharine on her arrival in 1501 to wed Prince Arthur; he shows that the inspiration for this was *Le trosne d'honneur*, a poem written by the Burgundian councillor and chronicler Jean Molinet. There follows a discussion of the court festivities — disguisings, pageants and the like - laid on for the same royal wedding, and the author then shows, convincingly enough, how English court jousting was transformed in Henry VII's reign, as a result of Burgundian inspiration, into elaborate tournaments taking the form of the acting out of romances of chivalry. At the end of the book we are taken beyond the reign of King Henry VII with a discussion of the Burgundian background of Henry VIII's courtier Thomas Wyatt and the Burgundian element in Edmund Spenser's *Faerie queene*.

In this interesting and well-argued book the author puts across this theme in a convincing and acceptable manner. It is salutary and important to be reminded of the two-fold nature of the continental influence on the Tudor renaissance: the Italian - already widely recognised and understood - and the hitherto neglected Burgundian dimension. Yet it is unfortunate that enthusiasm for his theme has caused the author to abstain from any descriptive account of the court events and ceremonies of Henry VII's reign. It is for example difficult, or perhaps impossible, to ascertain from his book exactly when the wedding of Arthur and Katharine was celebrated, and what really took place at it. Thus it seems, the too narrow pursuit of a single problem or theme may interfere with the general presentation of developments and events which would itself elucidate that theme.

At times, the author seems to over-state his thesis. We are told that the marriage of Arthur and Katharine was a Burgundian-style festivity; that the taste for pageant and allegory was 'Burgundian', when one might have taken it to have been European-wide. As the book progresses, almost everything seems to become Burgundian, as if repetition of the epithet might help to convince the reader. We have Burgundian entremets, Burgundian

fountains and Burgundian pageant cars. But this is a matter of tone, of emphasis perhaps. The book is still a good one and convincing too.

Richard Vaughan

Hessel Miedema, ed., *De archiefbescheiden van het St. Lucasgilde te Haarlem 1497-1798* (Alphen aan den Rijn: Canaletto, 1980, 2 dln., 1234 blz., f300,-, ISBN 90 6469 584 9).

De Amsterdamse kunsthistoricus H. Miedema is gefascineerd door het probleem van de sociale status welke de beeldende kunstenaars in de Republiek hadden. In artikelen heeft hij reeds betoogd dat de vroegere artiest niet hetzelfde verheven prestige genoot als aan het moderne kunstenaarschap pleegt te worden gehecht. Miedema meent dat de historiografie zich, door positie en prestige als historische constanten te beschouwen, heeft laten verleiden tot een anachronistische visie. Weliswaar waren er tijdgenoten zoals Van Mander die aan die anachronistische visie der kunsthistorici perspectief gaven - Van Mander wees immers op het essentiële onderscheid tussen meesters 'uit de kunst' en mannen 'van het ambacht' —, doch zij waren volgens Miedema pretentieuze figuren wier emancipatorische ambitie niet mag worden gelijkgesteld met de perceptie van de meeste tijdgenoten-consumenten.

Nu zou men zich kunnen voorstellen dat Miedema een dergelijk belangwekkend thema uitwerkt in een studie in de trant van G. Groenhuis, *De predikanten. De sociale positie van de gereformeerde predikanten in de Republiek der Verenigde Nederlanden voor ± 1700* (1977). Hij heeft echter een andere weg gekozen. Hier wordt een bronneditie gepresenteerd, voorzien van een 'probleemstelling' (1-14). Het moet dus ook als bronnenuitgave worden beoordeeld.

De editor verantwoordt de keuze van het *Haarlemse* gilde niet. Maar het is waarachtig niet moeilijk die te begrijpen en te billijken. Een zo beroemde bent hoeft geen krans: Maarten van Heemskerck, Hercules Pieters (aldus vindt men Seegers hier terug), Jan en Salomon de Bray, Pieter Saenredam, Hendrik Vroom, Frans Hals enz.. Ernstiger vind ik het gemis van een verantwoording van de keuze der archivalia. Wat vinden we hier eigenlijk? De inhoudsopgave zegt het wel heel laconiek: A. Stukken, B. Boeken, C. Ledenlijsten. Ik vrees dat de uitgever zich hier door een ondeugdelijk criterium heeft laten leiden. Wat zijn zoal die stukken en waar komen ze vandaan? De eerste rubriek omvat 'losse' stukken, zoals akten van diverse pluimage: stichtingsoorkonden, certificaties, ordonnanties (van het Haarlemse Lucasgilde zelf, maar ook van Gouda, Delft), een rekeningfragment, betalingsopdrachten, notariële getuigenverklaringen, requesten, een lijst van te veilen schilderijen, schuldbekentenissen enz.. Maar ook 'stukken' die men geen losse stukken kan noemen: uit de registers van burgemeesters overgenomen resoluties of uit de registers van thesauriers door de editor gekozen posten. Al deze 'stukken' zijn in het eerste deel chronologisch geordend afgedrukt (A 1-202).

Rubriek B (1-18) is al net zo'n dispaaraat geheel. Daar vindt men, eveneens in chronologische volgorde: ten eerste uittreksels welke mr. G.W. van Oosten de Bruyn in de achttiende eeuw maakte uit thans verloren registers van het Haarlemse St. Lucasgilde; beginnend met excerpten uit het 'eerste register' dat de periode 1502 tot 1507 zou hebben omvat. Ten tweede fragmenten van registers - bijvoorbeeld een stukje van het 'tweede register' met aantekeningen over de jaren 1547 tot 1554. Ten derde complete registers (die men thans in slechts zeer oneigenlijke zin 'boeken' zou kunnen noemen), met name vindersboeken, reken- en kasboeken. Rubriek C omvat ledenlijsten die men natuurlijk best als categorie